

P E T I C E

podle zákona č. 85/1990 Sb., o právu petičním,

určená pro
zákonodárce České republiky

ve věci

zajištění (zvýšení) bezpečí ve městech a obcích České republiky.

My, níže uvedení a podepsaní občané a zástupci obcí, měst a krajů, v úzké spolupráci se Svazem měst a obcí České republiky a Kolegiem ředitelů městských policií statutárních měst a hl. m. Prahy, se tímto obracíme na zákonodárce České republiky s naléhavou výzvou k okamžitému jednání ve věci zajištění (zvýšení) bezpečí občanů.

Ochrana demokratických základů České republiky a ochrana životů, zdraví a majetkových hodnot je základní povinností státu. Jsme vážně znepokojeni narůstajícími problémy souvisejícími s nevymahatelností práva především u sociálně nepřizpůsobivých osob a také způsobem, kterým se již delší dobu ubírá politika zákonodárců týkající se této problematiky (např. nejprve příliš komplikovaná a reálně neaplikovatelná konstrukce správního trestu zákazu pobytu a jeho následné zrušení, zrušení ust. § 51a zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů, a souvisejících ustanovení Ústavním soudem ČR, nyní další „zmírňování“ trestních represí v rámci novely trestního zákoníku – sněm. tisk 861). V jejím důsledku se situace neustále zhoršuje. Tímto postupem dochází k faktickému „odklonu“ (snímání) odpovědnosti ze státu a je přesouvána na obce a města v rámci jejich povinnosti pečovat o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů. K tomu je ale nezbytné mít účinné legislativní nástroje a možnosti řešení, kterých se žalostně nedostává, neboť stát žádná účinná „náhradní“ opatření nenabízí, a to jak v oblasti přestupkového práva, tak ani (a to především) v sociální oblasti.

Zcela se ztotožňujeme s názorem Nejvyššího soudu ČR vyjádřeným v připomínkách k aktuální novelizaci trestního zákona, který přesně vystihuje podstatu celé věci:

„Podle našeho názoru však chybí komplexní řešení problému spočívající především v provázanosti s vhodnými netrestními opatřeními, zejména pak zajištěním dalších sociálních služeb při poskytování postpenitenciární péče odsouzeným, již se navržená novelizace téměř netýká. Opatření k zamezení opětovného spáchání trestné činnosti přitom téměř není věnována pozornost. Předložený materiál je veden hlavně prvoplánovou snahou snížit počet vězeňské populace, aniž by to bylo doprovázeno dalšími opatřeními, kterými by se zabránilo v páchání trestné činnosti a došlo k efektivní nápravě pachatelů trestné činnosti.....Navrženými opatřeními se také zřejmě mají do určité míry revidovat snahy zákonodárce z první dekády tohoto století směřující k přísnému postihu recidivy. Byť ve výsledku nebylo při rekodifikaci trestního práva hmotného v roce 2009 plně uplatněno předtím deklarované heslo „tříkrát a dost“, přece jen došlo k výraznému zpřísnění postihu recidivy ve snaze ji eliminovat či alespoň omezit (viz například zavedení druhých odstavců v § 205, § 206 a § 209 tr. zákoníku), přesto tehdy zákonodárce přicházel s určitým řešením. Nyní se zřejmě chce bránit přísnému postihu recidivy s tím, že při něm dochází k výraznému zatížení celého systému, nicméně se nezdá, že by bylo namísto něj zvoleno jiné koncepční řešení.“

Bezdomovectví je celospolečenský, velice závažný sociální problém, který ve svých některých aspektech a důsledcích přímo generuje i bezpečnostní problém. Je způsobeno především příjmovou chudobou, ale samo o sobě není protiprávní. Protiprávním (a tedy společensky v různé míře škodlivým) se stává v momentě, kdy jednání těchto osob překročí zákonem nastavenou hranici (např. znečišťování veřejného prostranství, poškozování majetku, krádeže, rušení nočního klidu, vzbuzování veřejného pohoršení, porušování různých povinností stanovených obecně závaznými vyhláškami obcí, leckdy vzájemné fyzické napadání,

alkoholismus, toxikomanie a další). A právě v těchto situacích se výrazně projevuje naprostá neúčinnost „nejtvrdějších“ sankcí, které současná přestupková legislativa umožňuje aplikovat – pokut. Ty jsou z důvodu nemajetnosti těchto osob prakticky nevymahatelné, resp. vymahatelné velmi obtížně za cenu vysokých nákladů obcí, které jsou téměř nevratné. Proto postup zákonodárců zmíněný výše vnímáme jako neproduktivní, až bezohledný vůči ostatnímu obyvatelstvu. Už tak tristní situace zaviněná přijímáním takto nekonceptních řešení bez jejich kompenzace spočívající v (na druhou stranu) přijetí účinných nástrojů v sociální oblasti nebo oblasti přestupkového práva způsobuje, že tato část občanů není nijak motivovaná k opětovnému začlenění do společnosti, „výhod“ své právní nepostižitelnosti využívá a stát svým přístupem tuto nepostižitelnost ještě umocňuje. Následkem je dopad na běžný život v obcích a život každého jedince a podstatné (citelné) snížení pocitu bezpečí, protože stát své „řádné“ občany nijak nechrání.

V zájmu zajištění důstojného a bezpečného prostředí pro všechny občany ČR tímto žádáme zákonodárce, aby:

1. návrh novely zák. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, týkající se „odstranění“ přísného postihu recidivy u majetkových trestných činů (§ 205, § 206, § 209, § 210, § 211, § 212, § 213) nebyl v této podobě přijat a postih recidivy uvedený v druhých odstavcích zmíněných ustanovení zůstal zachován,
2. byl znovu zaveden správní trest zákazu pobytu, ovšem ve zjednodušené formě než za předcházející úpravy, aby byl lépe, rychleji a efektivněji aplikovatelný,
3. bylo zavedeno „domovské právo“, tj. příslušnost ke konkrétní obci poskytující dané osobě dávky a sociální péči, jehož smyslem by bylo posílit intenzivní sociální práce s takovými osobami, zamezit jejich migraci po celém území ČR, a podmínit výplatu dávek vhodnými opatřeními (např. ve prospěch předmětné obce),
4. byly co nejvíce omezeny snahy o podobná nesystémová řešení bez hlubší a podrobnější diskuse napříč širokou veřejností, případně i analýz potřebných pro objektivní posouzení takových návrhů, které mají přímý a neoddiskutovatelný vliv na vnitřní bezpečnost, veřejný pořádek a pocit bezpečí občanů.

Tímto také veřejně deklarujeme svou vůli aktivně se podílet na hledání optimálních východisek v dané problematice v širším měřítku napříč různými oblastmi, kterých se dotýká či s nimi souvisí.